

NORGES HØYESTERETT

Den 27. september 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Webster, Bull og Høgetveit Berg i

HR-2023-1777-U, (sak nr. 23-124304SIV-HRET), sivil sak, anke over beslutning

A (advokat Harald Grape)

mot

X kommune (advokat Liv Randi Dobloug)

B (advokat Odd Henning Svalheim)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om ikke å gi samtykke til å fremme anke over dom i en barnevernssak, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd.
- (2) A og B er foreldrene til C og D, født henholdsvis 00.00.2010 og 00.00.2011. Etter at det kom til brudd mellom foreldrene i 2014, har barna hatt fast bosted hos mor etter barnelovens regler.
- (3) X kommune fremmet i mai 2022 begjæring om omsorgsovertakelse av barna for Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Innlandet.
- (4) Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Innlandet fattet 19. oktober 2022 vedtak med slik slutning:

«X kommune sitt forslag til vedtak om å overta omsorgen for C født 00.00.2010 og D født 00.00.2011 tas ikke til følge.»
- (5) Fylkesnemnda mente at barna hadde opplevd alvorlige mangler ved den personlige kontakt og trygghet som de hadde hatt behov for, slik at vilkårene i barnevernloven 1992 § 4-12 første ledd bokstav a var oppfylt. Under tvil kom imidlertid nemnda til at disse manglene kunne avhjelpes ved hjelpetiltak, og omsorgsovertakelse ble verken ansett nødvendig eller til barnas beste.
- (6) X kommune begjærte rettslig overprøving av vedtaket.

- (7) Ny barnevernslov trådte i kraft 1. januar 2023 og gjaldt dermed på tidspunktet for tingrettens behandling av saken.
- (8) Østre Innlandet tingrett avsa 26. april 2023 dom og kjennelse med slik slutning:

«DOMSSLUTNING

1. X kommune, barneverntjenesten, overtar omsorgen for C, født 00.00.2010, og D, født 00.00..2011, jf. barnevernsloven § 5-1 a).
2. C og D plasseres i fosterhjem, jf. barnevernsloven § 5-3.
3. C og D skal ha samvær med sin mor, A, 6 ganger pr år inntil 4 timer.
4. C og D skal ha samvær med sin far, B, 12 ganger pr år inntil 7 timer.
5. Barnverntjenesten skal føre tilsyn ved barnas samvær med sin mor.
6. Mor skal ikke ha kontakt med hvert av barna på telefon eller andre elektroniske plattformer utover en gang annenhver uke i inntil 15 minutter under tilsyn.

SLUTNING I KJENNELSE

Begjæring om utsatt iverksettelse av tingrettens dom tas ikke til følge.»

- (9) A anket tingrettens dom. I anken er det anført at vilkårene for å gi samtykke til å fremme anken i tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav b, c og d alle var oppfylt.
- (10) Etter at tingretten hadde avsagt sin avgjørelse, innga advokat Fridtjof Piene Gundersen en begjæring om partsrettigheter for C og D. Begjæringen om partsrettigheter er adressert til Eidsivating lagmannsrett, men ble inngitt til tingretten siden saken på dette tidspunktet ikke var oversendt til lagmannsretten. Av tingrettens oversendelse til lagmannsretten fremgår det at tingretten ikke hadde tatt stilling til begjæringen.
- (11) Eidsivating lagmannsrett ga i beslutning 28. juni 2023 ikke samtykke til at anken ble fremmet.
- (12) Av beslutningen fremgår det at lagmannsretten mente at det verken forelå nye opplysninger i saken som ga grunn til å behandle saken på ny, eller vesentlige svakheter ved tingrettens avgjørelse eller saksbehandling, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav b og c. Lagmannsretten bygget videre på at tingrettens dom gikk ut på tvang som ikke var vedtatt av fylkesnemnda, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav d. Lagmannsretten mente imidlertid at det var klart at anken ikke ville føre frem, og samtykke til ankebehandling ble ikke gitt.
- (13) A har anket lagmannsrettens beslutning. X kommune og B har tatt til motmæle.
- (14) Etter at saken ble oversendt til Høyesterett, har advokat Fridtjof Piene Gundersen på vegne av datteren C inngitt begjæring om partsrettigheter til Høyesterett. Det er i den forbindelse anført at lagmannsrettens beslutning må oppheves fordi lagmannsretten ikke har vurdert begjæringen om partsrettigheter som ble inngitt før lagmannsretten traff sin beslutning om ikke å fremme anken fra A.

- (15) Alle partene har fått uttale seg om hvorvidt C skal innvilges partsrettigheter nå og hvorvidt lagmannsrettens beslutning må oppheves som følge av at lagmannsretten ikke selv har vurdert og avgjort begjæringen om partsrettigheter.
- (16) A har støttet Cs begjæring om partsrettigheter og sagt seg enig i at det er en saksbehandlingsfeil at lagmannsretten ikke vurderte begjæringen. For øvrig har hun i korte trekk anført at lagmannsretten uriktig har lagt til grunn at det ikke foreligger nye opplysninger som ga grunn til ny behandling. Det foreligger også vesentlige svakheter ved tingrettens dom og saksbehandling. Gitt de ulike resultatene i fylkesnemnda og tingretten, er saken i kjerneområdet for saker som bør fremmes for lagmannsretten. Nye opplysninger i saken viser i tillegg at lagmannsrettens vurdering av om anken kunne føre frem, ikke er korrekt.
- (17) *X kommune* har tatt til motmæle. Det er anført at C ikke bør gis partsrettigheter, og at det ikke hefter feil ved lagmannsrettens saksbehandling. Lagmannsretten har korrekt lagt til grunn at vilkårene i tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav b og c ikke var oppfylt. Også lagmannsrettens vurdering av at det ikke var utsikter til et annet resultat ved full ankebehandling, er riktig. Det var i lys av dette riktig av lagmannsretten ikke å gi samtykke til å fremme anken. Det er heller ikke grunn til å oppheve lagmannsrettens beslutning fordi lagmannsretten ikke selv vurderte om barna skulle innvilges partsrettigheter. Samtykke til å fremme anken ville uansett ikke blitt gitt, og en eventuell feil kan da ikke ha virket inn på avgjørelsen.
- (18) B har vist til at begge barna nå er plassert hos ham, og at dette så langt har vært vellykket. For far er det uklart om barna rent faktisk ønsker partsrettigheter. Det er anført at lagmannsretten uansett må ha vært kjent med begjæringen om partsrettigheter og at det ikke er grunn til å oppheve lagmannsrettens beslutning kun fordi begjæringen ikke er kommentert nærmere. For øvrig har far støttet kommunens syn om at lagmannsrettens vurderinger er korrekte.
- (19) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at ved anke over lagmannsrettens beslutning om ikke å gi samtykke til å fremme anken etter tvisteloven § 36-10, kan Høyesterett bare prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. tvisteloven § 29-13 femte ledd og HR-2017-776-A avsnitt 27.
- (20) Partsforhold i barnevernssaker er regulert i tvisteloven § 36-3 andre ledd, jf. barnevernsloven § 12-3, som har slik ordlyd:
- «Barn som har fylt 15 år, er part i saken. I saker som gjelder tiltak for barn med atferdsvansker eller tiltak for barn som er utsatt for menneskehandel, er barnet alltid part. For å gjøre partsrettigheter gjeldende må barnet forstå hva saken gjelder.
- Barneverns- og helsenemnda kan innvilge et barn under 15 år partsrettigheter dersom hensynet til barnet tilsier det.»
- (21) Begjæringen om partsrettigheter er ikke nevnt i lagmannsrettens avgjørelse. Det er en saksbehandlingsfeil at lagmannsretten ikke har vurdert om barna skulle vært innvilget partsstatus, jf. barnevernsloven § 12-3 annet ledd.
- (22) Ankeutvalget tar ikke stilling til om barna skulle vært innvilget partsrettigheter for lagmannsretten. Den manglende vurderingen fra lagmannsrettens side medfører at barna kan ha mistet posisjonen som part, med de rettighetene partsstatus gir, blant annet rett til

kontradiksjon. Ved brudd på kontradiksjonsprinsippet skal det etter praksis ikke mye til for at feilen må sies å kunne ha virket inn på avgjørelsens innhold.

- (23) Lagmannsrettens beslutning må dermed oppheves. Lagmannsretten må ved den fornyede behandlingen også ta stilling til om barna skal gis partsstatus.
- (24) Ankeutvalget legger til at det etter dette ikke anser det påkrevd å ta stilling til Cs begjæring om partsrettigheter for Høyesterett.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Henrik Bull
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)